

2. Якими загальновиконавськими і спеціальними вокально-хоровими засобами музикант може найбільш переконливо втілити художньо-образний зміст твору (аналіз темпу, динаміки, агогіки, тембру, фразування, характеру звуковедення й інших засобів, що створюють у сукупності виконавський художній образ)?

3. Якими диригентськими засобами та прийомами можна з найбільшою адекватністю реалізувати виконавський художній образ (аналіз диригентських засобів виразності)?

4. Які вокальні, ритмічні, інтонаційні, ансамблеві, диригентські й інші труднощі можуть виникнути перед диригентом в процесі реалізації «ідеального» виконавського задуму (аналіз вокально-хорових та інших технічних труднощів)?

О. Коломосць [4], у свою чергу, виокремлює такий план аналізу хорової партитури:

– загальний аналіз (відомості про авторів, жанрова належність, зміст твору, загальний характер твору);

– музично-теоретичний аналіз (структура музичної форми, ладотональність, гармонія, метроритм, темп, особливості фактури викладу, характеристика основної мелодії як музичної виразності, значення ролі акомпанементу);

– вокально-хоровий аналіз (тип і вид хору, наявність дивізі та унісонів, загальний діапазон хору і загальна теситура, прийом звуковедення, дихання, аналіз і характеристика кожної хорової партії – ансамбль і стрій);

– виконавський аналіз (аналіз динаміки і кульмінацій, аналіз фразування, змістові цезури, відповідність або розбіжність логічних наголосів і музичних кульмінацій, диригентські труднощі).

Підсумовуючи вищесказане, необхідно зазначити, що під час аналізу хорових творів студентами ВНЗ слід робити акцент на їхньому творчому аналізі, що носить дослідницький характер. У процесі аналітичного вивчення твору студент повинен самостійно зробити власні висновки про зміст, форму твору; правомірність вибору композитором тих або тих засобів для втілення цього образу; відповідність художніх образів поетичного тексту й музики; секрет виразної дії музики. Завдання педагога – створити під час роботи над аналізом хорового твору атмосферу творчого пошуку, збудити у студента відчуття першовідкривача [3]. Здійснивши певну дослідницьку роботу, студент цілком здатний висловити оригінальні думки про вже достатньо відомий твір. Із першого курсу студент може й повинен проводити самостійне дослідження, зіставляти факти, робити самостійні узагальнення, висновки, у такий спосіб він оволодіє навичками самостійної роботи над хоровими творами, виявлятиме потребу в самоосвіті й постійному самовдосконаленні.

Наше дослідження не вичерпує всіх аспектів самостійної роботи студентів музично-педагогічних факультетів над аналізом хорових творів на заняттях із хорового диригування. Подальшого вивчення потребують особливості аналізу інструментальних і вокальних творів та можливості використання евристичних методів задля підвищення ефективності аналізу музичних творів.

Література

1. Андреев В. И. Педагогика: учебный курс для творческого саморазвития / В. И. Андреев. – Казань : Центр инновационных технологий, 2000. – 608 с. 2. Безбородова Л. А. Дирижирование: [учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов по спец. «Музыка» и уч.-ся пед. уч.-щ по спец. «Муз. воспитание»] / Л. А. Безбородова. – М. : Просвещение, 1990. – 159 с. 3. Живов В. Л. Исполнительский анализ хорового произведения / В. Л. Живов. – М. : Музыка, 1987. – 95 с. 4. Коломосць О. М. Хорознавство: [навч. посіб.] / О. М. Коломосць. – К. : Либідь, 2001. – 168 с. 5. Мусин И. А. О воспитании дирижера: очерки / И. А. Мусин. – Л. : Музыка, 1987. – 247 с.

УДК: 001.89

Наталія Кулешова

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ЗДІЙСНЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СТУДЕНТАМИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Кулешова Н. В. Концептуальна модель здійснення наукового дослідження студентами вищого навчального закладу.

У статті розроблено концептуальну модель, що дозволяє системно підходити до проведення наукових досліджень студентами вищого навчального закладу. На базі моделі

сформульовано основні дослідницькі компетентності, яких набуває студент під час проведення наукового дослідження.

Ключові слова: наукове дослідження, наукова проблема, інформаційний базис, критерії якості інформації, теоретичне й емпіричне наукове дослідження, методи отримання та оброблення інформації.

Кулешова Н. В. Концептуальная модель проведения научного исследования студентами высшего учебного заведения.

В статье разработана концептуальная модель, которая позволяет системно подходить к проведению научных исследований студентами высшего учебного заведения. На базе данной модели сформулированы основные исследовательские компетентности, которые приобретает студент во время проведения научного исследования.

Ключевые слова: научное исследование, научная проблема, информационный базис, критерии качества информации, теоретическое и эмпирическое научное исследование, методы получения и обработки информации.

Kuleshova N. V. Conceptual model of leadthrough of scientific research students of higher educational establishment

The conceptual model which allow to approach systematic of research study conduction by students of higher educational establishment is developed in the article. The basic research competences which student is acquired during research conduction are formulated by this model.

Key words: scientific research, scientific problem, informative base, criteria of quality of information, theoretical and empiric scientific researches, methods of receipt and treatment of information.

Головною метою сучасного професійного навчання є надання майбутньому фахівцеві сукупності знань й умінь, формування в нього здатності до самонавчання і самоорганізації. Саме цей факт зумовлює процес безперервного розширення й поглиблення його знань й умінь, що є ключовим для продовження навчання протягом всього життя. Процес самонавчання та самоорганізації студента повинен реалізовуватись через проведення науково-дослідної діяльності, зокрема наукових досліджень, що сприяє формуванню та розвитку творчої особистості. Фахівець, який володіє дослідницькою компетентністю, вміє активно й продуктивно аналізувати фактичну інформацію, створювати й вибирати нові, більш ефективні алгоритми, ресурси, технології, а не тільки користуватись готовими, часом застарілими алгоритмами й фактами.

Істотна зміна поглядів на цінності сучасності вимагає створення нового освітнього продукту, основою для якого стає компетентнісний підхід, де пріоритетним є не інформованість студента, не засвоєння й репродукція навчального матеріалу, а самостійний мотивований пошук інформації, її інтерпретація, оброблення й аналіз задля одержання нового знання. Тому в таких умовах важливого значення набуває науково-дослідна діяльність студента, яка реалізується безпосередньо через проведення наукових досліджень.

Питанням технології проведення наукових досліджень присвячено багато зарубіжних та вітчизняних наукових праць. Особливої уваги заслуговують розвідки Р. Літнарівича, О. Даниленко, А. Мазаракі, Н. Міценко, В. Мигалья, О. Пушкаря, Д. Стеченко, Т. Цехмістрової, які детально розглянули складники процесу проведення наукового дослідження. Однак питання систематизації його етапів приділено недостатньо уваги.

Метою статті є розроблення концептуальної моделі здійснення наукового дослідження студентами вищого навчального закладу.

Наукове дослідження (НД) – цілеспрямоване вивчення за допомогою наукових методів явищ і процесів, аналіз впливу на них різних чинників, а також вивчення взаємодії між явищами задля одержання переконливо доведених і корисних для науки і практики рішень [3, с. 374]. Основними характерними рисами наукового дослідження є об'єктивність, відтворюваність, доказовість та точність. Здійснювати наукові дослідження пропонується відповідно до концептуальної моделі, що наведена на рис. 1, під час розроблення якої було використано матеріали робіт [1–6].

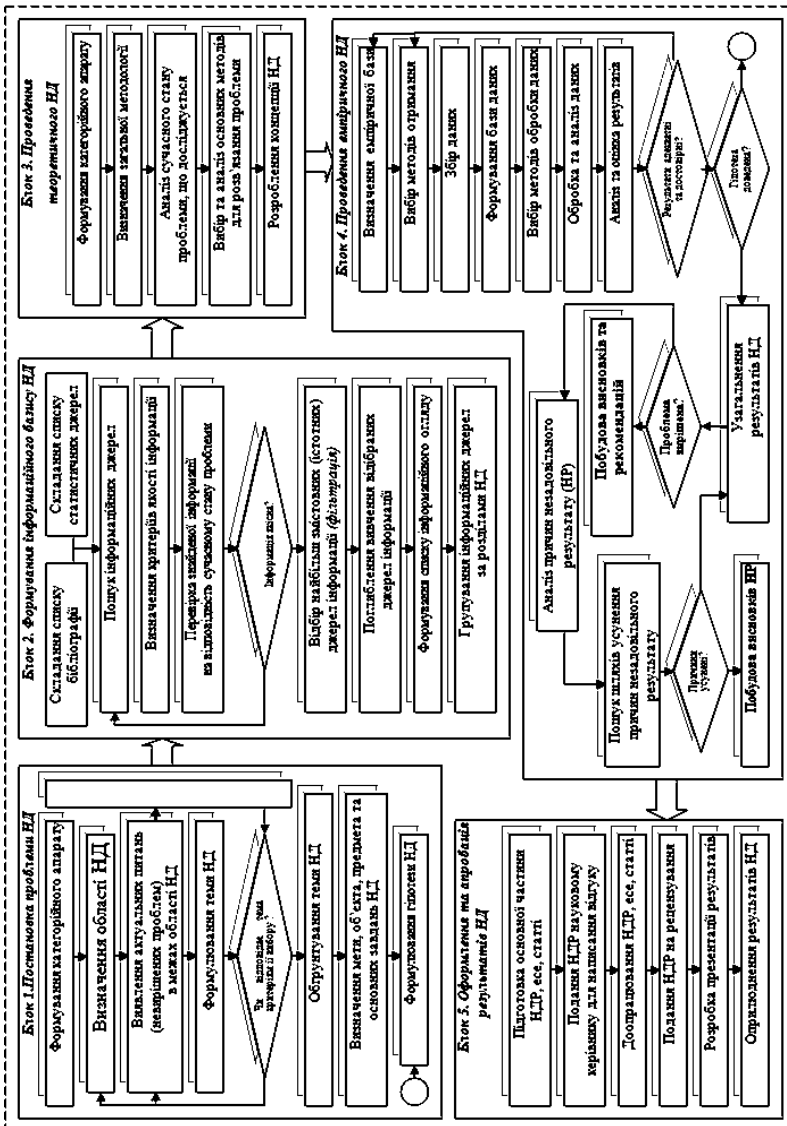

Рис. 1. Концептуальна модель здійснення наукового дослідження студентами вищої школи

Розроблена концептуальна модель складається з п'яти основних блоків, а саме: 1) постановки проблеми НД; 2) формування інформаційного базису НД; 3) проведення теоретичного НД; 4) проведення емпіричного НД; 5) оформлення та апробація результатів НД. Розглянемо кожен із блоків більш детально.

Метою першого блоку є постановка проблеми наукового дослідження, що становить сукупність нових, діалектично складних теоретичних або практичних питань, які суперечать

предметним знанням або прикладним методам у науці і потребують розв'язання за допомогою наукових досліджень.

Наукові проблеми виникають в економіці не стихійно, а закономірно під дією економічних законів у зв'язку з розвитком продуктивних сил і виробничих відносин, відповідно, розв'язуються за допомогою наукових методів. Проблеми є рушійною силою розвитку економічної науки [4].

Насамперед для досягнення поставленої мети досліднику необхідно сформулювати категорійний апарат основних наукових понять, якими він повинен володіти в процесі наукових досліджень. Такими дефініціями є базові: «поняття», «категорія», «закон», «ідея», «проблема», «гіпотеза», «концепція», «тема», «мета», «об'єкт», «предмет», «методи», «методологія», «теорія» тощо. Цей етап є надзвичайно важливим і необхідним тому, що дозволяє виробити спеціальну мову в дослідника для точного й коректного опису явища, що досліджується.

Далі необхідно визначити площину наукових досліджень, тобто виокремити ту частину економічної науки, яка містить у собі привабливі та цікаві для дослідника питання. У межах цієї площини виявляються актуальні питання, які визначають подальший вектор наукового дослідження. На наступному кроці здійснюється формулювання теми, тобто наукового завдання, що охоплює визначену галузь наукового дослідження [7]. Вибір тієї чи тієї теми наукового дослідження студентами здійснюється самостійно за затвердженою тематикою кафедри.

У тому випадку, якщо тема НД не відповідає цим критеріям, дослідник має уточнити її завдяки перегляду актуальних питань з окресленої проблематики.

В іншому випадку здійснюється обґрунтування теми наукового дослідження шляхом розкриття її актуальності, тобто визначення загальносуспільної потреби в дослідженні з визначеної тематики. Це може бути досягнуто за допомогою критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями наукової проблеми. Актуальні проблеми можуть бути виявлені студентами під час проходження економічної та наукової практики.

Наступний крок цього блоку характеризується визначенням мети, об'єкта, предмета та основних завдань наукового дослідження. Розглядаваний крок є одним із головних та складних, оскільки від правильності сформульованої мети, вибору об'єкта, предмета та коректно поставлених завдань дослідження залежить цілеспрямованість та результативність (теоретична та практична цінність) наукового дослідження загалом. Під метою наукового дослідження в науковій літературі розуміють все те, що в найзагальнішому вигляді потрібно досягти в кінцевому результаті роботи. Іншими словами, тема дослідження – це предмет прагнення дослідника, який описується у вигляді переліку необхідних наукових результатів [5; 7]. Формулювання мети повинно починатись, наприклад, так: «розробити стратегію (модель, критерії, вимоги, основи, методіку)», «обґрунтувати...», «виявити...», «розкрити...» тощо. У результаті формулювання теми визначаються об'єкт, предмет та основні завдання дослідження. Об'єктом наукового дослідження є визначена частина дійсності – об'єктивний процес або явище задля пізнання його сутності, закономірностей розвитку і можливостей подальшого використання в практичній діяльності. Відповідно, предметом наукового дослідження є соціально-економічні закономірності функціонування та розвитку об'єкта, різноманітні його якості, властивості тощо. Далі визначаються основні завдання дослідження, що підпорядковуються основній меті і спрямовані на послідовне (поетапно) її досягнення. Найчастіше вони формулюються, як: «вивчити», «виявити», «проаналізувати», «розробити» тощо.

Завершальним кроком виокремленого блоку є формулювання гіпотези наукового дослідження. Під гіпотезою в науковій літературі розуміють науково-обґрунтоване припущення про факт, що безпосередньо спостерігається, або про закономірний порядок, що пояснює відому сукупність процесів чи явищ. Розрізняють теоретичну та емпіричну гіпотезу. В основу теоретичної гіпотези покладено наукові закономірності, методологічне положення, логічні судження, аргументоване прогнозування, фундаментальні знання. Емпіричні гіпотези обґрунтовуються результатами попереднього практичного досвіду [4, с. 105]. Гіпотеза є компасом, який визначає вектор діяльності дослідження. Саме вдало сформульована гіпотеза передбачає визначеність результату дослідження і спрямовує дослідження на доведення правильності передбачуваного припущення.

Призначенням другого блоку є формування інформаційного базису наукових досліджень, тобто їх інформаційного забезпечення. Цей процес спрямований на отримання наукової

інформації, необхідної для проведення всебічного, глибокого наукового дослідження. Поняття «інформація» становить сукупність повідомлень (відомостей), яка визначає рівень наших знань про ті чи ті явища, факти, події та їх взаємозв'язки [2, с. 136]. Водночас наукова інформація – це логічна інформація, яка отримується в процесі пізнання, адекватно відображає закономірності об'єктивного світу і використовується в суспільно-історичній практиці [7, с. 101]. На першому кроці необхідним завданням є складання списку бібліографії і статистичних джерел, тобто загального списку доступних джерел отримання інформації. Бібліографія – перелік різноманітних інформаційних документів із зазначенням таких даних: прізвище, ініціали автора, назва джерела, місце видання, рік видання, обсяг джерела у сторінках [5, с. 71]. Складання бібліографії необхідно починати з визначення її параметрів, найсуттєвішим із яких є тематика. Література, яку треба знайти, може бути присвячена безпосередньо темі дослідження, якій-небудь її частині, більш широкій проблемі чи суміжним питанням. До цього ж слід визначити коло країн та мови, види літературних джерел та їх хронологічні межі.

На другому кроці здійснюється пошук наукової інформації. Вихідними джерелами наукової інформації є документи, у яких її зафіксовано. Серед безлічі документів центральне місце посідають літературні джерела, матеріали практики, результати наукових досліджень. До таких джерел інформації відносять: енциклопедії, монографії, збірники наукових праць, періодичні видання, спеціальні випуски технічних видань, патентно-ліцензійні видання (патенти, бюлетені), стандарти, навчальна література, спеціалізовані довідники, огляди, бібліографічні видання, дисертації, автореферати, анотації, резюме, рецензії, тези, наукові повідомлення, наукові доповіді, наукові звіти з теми [2, с. 144]. Для економічних досліджень важливими джерелами інформації є звіти і статистичні матеріали, що є системою форм і показників, які побудовані відповідно до вимог системи управління та характеризують результати роботи окремих ланок народногосподарського комплексу. Нині нараховується близько 500 форм оперативної, статистичної та бухгалтерської звітності. Оперативні матеріали оформляються безпосередньо під час виконання господарських операцій і містять реквізити з урахуванням завдань та методологічних вимог бухгалтерського обліку і статистики. Статистичні матеріали покликані розв'язувати завдання інформаційного відображення всього народного господарства та його ланок, які поділяють на три види: статистична звітність, огляди, збірники. Матеріали бухгалтерського обліку дозволяють отримати інформацію про окремі підприємства та організації. Вони повністю ґрунтуються на даних оперативного обліку. До планових, облікових, контрольних і аналітичних матеріалів відносять: плани, прогнози економічного і соціального розвитку підприємства, розрахунки з обґрунтування потреби в сировині, кадрах, фонду заробітної плати, баланс, первинні документи з обліку господарської діяльності, бухгалтерська і статистична звітність про роботу підприємства, об'єднання тощо [3].

Інформаційний пошук становить процес здійснення сукупності операцій, спрямованих на відшукування документів, які необхідні для проведення наукового дослідження [2, с. 145]. Інформаційний пошук наукової інформації можливий за допомогою бібліографічного пошуку на паперових носіях та в мережі Інтернет. У першому випадку інформацію отримують у спеціальних інформаційних службах – таких, як: бібліотеки, архіви, інформаційні агенції та центри науково-технічної інформації. У другому випадку – за допомогою автоматизованих інформаційно-пошукових систем, бази та банків даних Інтернет.

На наступному кроці дослідник має важливе завдання – визначити критерії якості інформації. Основними критеріями якості інформації можуть бути цільове призначення, адекватність, релевантність, актуальність, цінність, надійність, достовірність, достатність, правильність, точність тощо. Важливо пам'ятати, що наукова інформація має таку властивість, як застарівання, тобто втрата інформацією практичної корисності для споживачів унаслідок зміни самого об'єкта. Далі здійснюється перевірка знайденої інформації на відповідність її сучасному стану проблеми, тобто здійснюється оцінка її якості. Якщо інформація не відповідає усім критеріям якості, вона виключається із загального списку інформаційних джерел. Однак, якщо інформація, наприклад, є неактуальною або застарілою, то дослідник може здійснити повторно її пошук задля її оновлення чи уточнення. У тому випадку, якщо інформація відповідає заданим критеріям якості, проводиться фільтрація інформаційних джерел, що передбачає відбір найбільш істотних, значущих та змістовних джерел та видалення із загального списку дублюючих чи зайвих. Далі здійснюється поглиблене вивчення відібраних джерел задля отримання якісних та

кількісних знань про те чи те явище, що досліджується. Завершальними кроками розгляданого блоку є формування списку інформаційного огляду і групування інформаційних джерел за розділами наукового дослідження задля їх систематизації.

Метою третього блоку є проведення теоретичного НД задля вивчення сутності та специфічних особливостей явищ та процесів, їх теоретично-концептуальних засад. Воно більшою мірою спрямовано на вивчення теоретичних питань. На першому кроці цього блоку досліднику необхідно сформувати категорійний апарат основних дефініцій сфери наукового дослідження. Далі визначається методологія наукового дослідження, тобто сукупність прийомів та способів його проведення. На підставі визначеної методології НД визначаються способи здобуття наукових знань про явища та процеси, створюється система наукової інформації, яка ґрунтується на об'єктивних явищах, і логіко-аналітичний інструмент наукового пізнання. Отже, методологія – це концептуальний виклад основної мети, змісту, методів дослідження, які дозволяють отримати максимально об'єктивні, точні, систематизовані знання про явища та процеси, що досліджуються. У цьому блоці дослідник використовує теоретичні методи пізнання, а саме: аксіоматичний, формалізацій, історичний, загальнологічні методи (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія), гіпотетичний, абстрагування. Наступний крок характеризується аналізом сучасного стану проблеми задля поглибленого розуміння явища, що досліджується. Потім здійснюється аналіз методів, за допомогою яких дослідник має розв'язати поставлену проблему. При цьому перевагу слід надати тим методам, які досить докладно описані в літературі та знайшли практичне застосування в роботі різних суб'єктів господарювання. Завершальним кроком розгляданого блоку є розроблення концепції НД, тобто визначення способу розуміння, пояснення, тлумачення основної ідеї.

Призначенням четвертого блоку є проведення емпіричного дослідження, основною метою якого є отримання наукових фактів під час спостереження, діагностування, експерименту, які констатують якісні та кількісні характеристики об'єктів [2, с. 27]. У результаті проведення дослідження дослідник отримує знання про певні явища, виявляє властивості об'єктів або процесів, які вивчаються, встановлює емпіричні закономірності. На першому кроці він має визначити базу емпіричного дослідження, тобто суб'єкта господарювання, на матеріалах якого будуватимуться висновки та рекомендації. Це повинно бути підприємство відповідної галузі будь-якої форми власності та організаційно-правової форми, яке має власну звітність. Напрямок та специфіка його діяльності повинні відповідати обраній раніше темі дослідження. Другий крок цього блоку характеризується вибором методів емпіричного НД задля отримання фактичного матеріалу, що є необхідною умовою досягнення поставленої мети. Метод дослідження – засіб досягнення мети, пізнання явищ дійсності у їх взаємозв'язку і розвитку [7]. До найпоширеніших методів емпіричного дослідження науковці відносять: спостереження, експеримент, анкетування, вимірювання, калькуляція, ідентифікація, діагностування, порівняння, узагальнення, моделювання, експертне оцінювання тощо. Далі проводиться збір даних. На наступному кроці формується база даних, наприклад, у вигляді таблиць EXCEL для зручності, наочності та систематизації. Потім здійснюється вибір методів оброблення даних, серед яких: економічні, статистичні, економіко-математичні тощо. Після цього проводиться оброблення й аналіз даних. Отримані результати перевіряються на адекватність та достовірність. У тому випадку, якщо вони є адекватними та достовірними (обґрунтованими), проводиться перевірка справедливості (доведеності) висунутої гіпотези. У разі підтвердження її справедливості (доведеності) здійснюється узагальнення результатів наукового дослідження. Якщо ж гіпотеза не є справедливою, то проводиться корегування, що виражається в уточненні її формулювання.

Передостаннім кроком є визначення того, чи є розв'язаною поставлена проблема в першому блоці. Якщо це підтверджується, то складаються висновки та рекомендації, які міститимуть те нове і суттєве, що становить науковий результат дослідження (рис. 2). Якщо ж проблема не може бути розв'язаною – проводиться аналіз причин такого незадовільного результату (НР) і робиться спроба віднайдення шляхів усунення його причин. Прикладом може бути проведення додаткової серії спостережень та експериментів, причому в тих же умовах, у яких були здійснені й основні. Зведені результати дослідження підлягають вивченню й аналізу. Потім, у разі усунення причин НР, проводиться узагальнення отриманих результатів і будуються висновки й рекомендації. В іншому випадку – будуються висновки та рекомендації щодо отриманих незадовільних (від'ємних) результатів наукового дослідження.

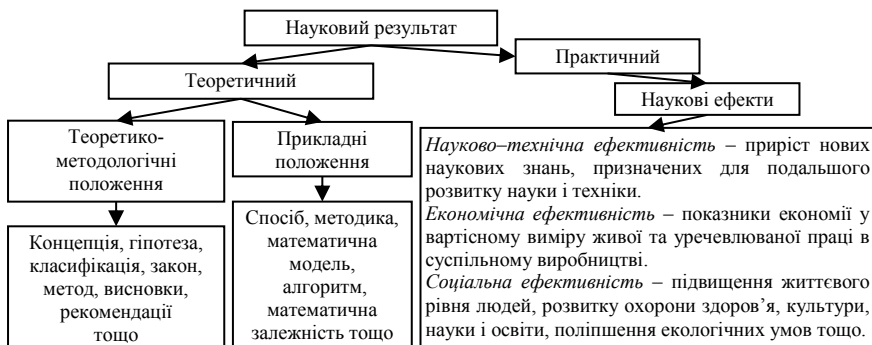

Рис. 2. Види наукових результатів

Останнім блоком концептуальної моделі є оформлення й апробація результатів НД. Основними елементами розглядуваного блоку є: підготовка основної частини результатів НД у вигляді науково-дослідної роботи (НДР), есе, статті; подання НДР, есе, статті науковому керівнику для написання відгуку; доопрацювання НДР, есе, статті з урахуванням виявлених недоліків і рекомендацій наукового керівника; у разі необхідності подання НДР, есе, статті на рецензування; розроблення презентації основних результатів НД; оприлюднення й обговорення результатів НД шляхом захисту НДР, есе чи публікації статті.

Отже, в процесі проведення наукових досліджень, а саме реалізуючи кожен блок концептуальної моделі (рис. 1) студент набуває сукупності дослідницьких компетентностей, основні з яких наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Основні дослідницькі компетентності студентів у процесі наукових досліджень

Назва блоку	Компетентності
Блок 1. Постановка проблеми НД	Знання основних дефініцій НД; вміння розпізнавати та формулювати наукову проблему; вміння формулювати та обґрунтовувати тему НД; уміння визначати об'єкт, предмет та основні завдання НД; уміння формулювання гіпотези НД; уміння реалізувати творчий підхід до постановки наукової проблеми.
Блок 2. Формування інформаційного базису НД	Бібліографічні вміння; знання типів каталогів та вміння роботи з ними; вміння роботи з науковими документами; вміння здійснювати запис прочитаного; навички реферування статей; знання глобальних пошукових систем та навички роботи з ними; вміння відбирати якісну інформацію та її систематизувати.
Блок 3. Проведення теоретичного НД	Знання основних економічних дефініцій; вміння аналізувати сучасний стан наукової проблеми; вміння визначати методологію НД; вміння вибирати та застосувати методи теоретичного НД; вміння розробляти концепцію НД.
Блок 4. Проведення емпіричного НД	Уміння аналізувати пророблену роботу задля виявлення найбільш істотних її результатів; вміння та навички збору, оброблення, аналізу даних; знання методів емпіричного дослідження та вміння їх застосовувати під час збору даних; вміння та навички систематизувати дані; вміння застосувати методи оброблення даних; вміння формулювати узагальнюючі висновки відповідно до поставленої мети та завдань і результатів їхнього виконання; вміння оцінити результати проведеного дослідження з погляду їхньої достовірності, теоретичної та практичної значущості; вміння реалізувати творчий підхід до розв'язання наукової проблеми.
Блок 5. Оформлення та апробація результатів НД	Уміння та навички оформлення результатів НД у вигляді НДР, есе, статті; вміння та навички розроблення презентації результатів НД; вміння та навички захищати отримані результати НД.

Запропонована концептуальна модель дозволяє сформувати у студентів системний підхід до якісного проведення наукового дослідження.

Література

1. Літнарівич Р. М. Основи наукових досліджень. Дисертація на здобуття наукового ступеня: [навч. посіб.] / Р. М. Літнарівич. – Рівне: МЕНУ, 2010. – 60 с. 2. Мазаракі А. А. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): [навч. посіб.] / за ред. А. А. Мазаракі. –

К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2010. – 280 с. 3. **Марцин В. С.** Основи наукових досліджень: [навч. посіб.] / Марцин В. С., Міщенко Н. Г., Даниленко О. А. та ін. – Л. : Ромус-Поліграф, 2002. – 128 с. 4. **Мигаль В. Д.** Теорія і методи наукової творчості: [навч. посіб.] / В. Д. Мигаль. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2007. – 424 с. 5. **Пушкарь А. І.** Основи научних досліджень і організація науково-дослідницької діяльності: [учеб. посіб.] / А. І. Пушкарь, Л. В. Потрашкова. –Х. : ІНЖЕК, 2006. – 280 с. 6. **Стеченко Д. М.** Методологія наукових досліджень: [підручник] / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2007. –317 с. 7. **Цехмістрова Г. С.** Основи наукових досліджень: [навч. посіб.] / Г. С. Цехмістрова. – К. : ВД «Слово», 2004. – 240 с.

УДК 371.322:378.126:147

Андрій Кучерявий

АСПЕКТ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА В СИСТЕМІ ПРОЕКТУВАЛЬНИХ ПРИНЦИПІВ УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Кучерявий А. О. Аспект діяльності педагога в системі проєктувальних принципів управління самостійною роботою майбутніх юристів.

У статті розглянуто стан вивчення проблеми діяльності педагога з урахуванням проєктувальних принципів управління самостійною навчальною діяльністю майбутніх юристів. Досліджено групу проєктувальних принципів, які визначають складники діяльності викладача.

Ключові слова: діяльність педагога, педагогічне управління, самостійна робота, проєктувальні принципи, студенти.

Кучерявий А. А. Аспект деятельности педагога в системе проектировочных принципов управления самостоятельной работой будущих юристов.

В статье рассмотрено состояние изучения проблемы деятельности педагога с учетом проектировочных принципов управления самостоятельной учебной деятельностью будущих юристов. Исследована группа проектировочных принципов, которые определяют составляющие деятельности преподавателя.

Ключевые слова: деятельность педагога, педагогическое управление, самостоятельная работа, проектировочные принципы, студенты.

Kucheryaviy A. O. Aspect of the activity of the pedagogue in the system of projecting principles of management of independent work of future lawyers.

The problem of insufficient research of activity of the pedagogue in the projecting principles of management of independent educational activity of future lawyers is considered. The group of the projecting principles that determine the row of constituents of activity of professor is investigational.

Key words: activity of the pedagogue, pedagogical management, independent work, projecting principles, students.

Організація самостійної роботи студентів є одним із напрямів роботи викладача вищого закладу освіти, що вимагає вивчення питань управління самостійною навчальною діяльністю, зокрема управління педагогічного. Як і будь-яка діяльність, педагогічне управління та його базовий складник, яким є проєктування самостійної роботи, ґрунтуються на певних принципах. Частина цих принципів має визначати складники функціональної діяльності викладача у процесі проєктування та організації самостійної роботи студентів, зокрема майбутніх юристів, однак це питання залишається недостатньо вивченим сучасними науковцями. Отже, маємо констатувати проблему невідповідності ступеня значущості питань управління самостійною роботою студентів та стану вивченості функціональної діяльності педагога в її проєктувальних принципах. Розв'язання цієї проблеми разом із визначенням груп принципів, присвячених базовим елементам моделювання, добору навчальних завдань та врахуванню особистісного складника, відкриває можливість переходу досліджень у цій галузі на рівень створення безпосередніх технологій проєктування самостійної навчальної діяльності студентів юридичних спеціальностей. А перспектива забезпечення викладачів вищих юридичних закладів зазначеними технологіями зумовлює актуальність нашого дослідження.